

Samrådstale

Samrådsspørgsmål stillet af på anmodning fra Karsten Hønge (SF) og Mattias Tesfaye (S)

Samrådsspørgsmål AH (til beskæftigelsesministeren)

Hvordan fortolker ministeren formuleringen ”en væsentlig del” under ILO konvention 94, artikel 2, stk. 1 a) ”i henhold til kollektiv overenskomst eller anden anerkendt forhandlingsform mellem arbejdsgiver- og arbejderorganisationer, der repræsenterer en væsentlig del af henholdsvis arbejdsgiverne og arbejderne i vedkommende fag eller industri”?

Samrådsspørgsmål AI

I forlængelse af samråd om BEU alm. del - samrådsspørgsmål AF-AJ (2017-18) om vagtselskabet Alliance Security Services den 31. januar 2018 bedes ministeren redegøre for, hvorvidt alle ansatte har modtaget den fulde efterbetaling i henhold til niveauet i VSL-overenskomsten som følge af forliget mellem Moderniseringsstyrelsen og Alliance Security Services?

Samrådsspørgsmål AJ

Anerkender Moderniseringsstyrelsen, at flere statslige institutioner, herunder Udlændingestyrelsen og Roskilde Universitetscenter, ikke har ajourført deres leveringsaftaler med den nye rammeaftale på vagtområdet fra 2016 umiddelbart efter dens ikrafttrædelse med den konsekvens, at ansatte ikke blev omfattet af den nye rammeaftales arbejdsklausuler, og hvilke initiativer har Moderniseringsstyrelsen taget for at statslige institutioner anvender leveringsaftaler i overensstemmelse med og ajourført efter den nyeste rammeaftale på vagtområdet?

Det talte ord gælder

- Tak for ordet og for samrådsspørgsmålene.
- Jeg forstår de stillede spørgsmål således, at omdrejningspunktet for dette samråd er udmøntningen af det forlig om overholdelsen af arbejdsklausulen i den fællesstatslige vagtaftale, som for knap et år siden blev indgået mellem Moderniseringsstyrelsen og Alliance Security Services, der i dag hedder Vagtservice Danmark.
- Baggrunden for, at vagtaftalen indeholder en arbejdsklausul, er, som det er udvalget bekendt, Beskæftigelsesministeriets cirkulære om arbejdsklausuler i offentlige kontrakter, der implementerer ILO konventionen nr. 94 om brug af arbejdsklausuler i dansk ret.
- Som innovationsminister er jeg ansvarlig for statens indkøbspolitik og de fællesstatslige indkøbsaftaler i Statens Indkøbsprogram, herunder Moderniseringsstyrelsens fællesstatslige vagtaftale.

- Med dette som udgangspunkt vil jeg besvare udvalgets spørgsmål AI og AJ, som vedrører udmøntningen af forliget.
- Reglerne om arbejdsklausuler i offentlige kontrakter og den generelle fortolkning af disse regler, som spørgsmål AH vedrører, henhører derimod under beskæftigelsesministeren.
- Derfor vil beskæftigelsesministeren indlede med at svare på udvalgets spørgsmål AH, hvorefter jeg vil besvare spørgsmålene AI og AJ.

[Beskæftigelsesministerens svar på spørgsmål AH]

- [...]

[Innovationsministerens svar på samrådsspørgsmål AI og AJ]

- Efter beskæftigelsesministerens svar på samrådsspørgsmål AH, vil jeg nu fortsætte med en besvarelse af spørgsmål AI, der vedrører betaling til ansatte, der har medvirket til at opfylde den fællesstatslige vagtaftale, og spørgsmål AJ om de statslige institutioners anvendelse af den fællesstatslige vagtaftale.
- Indledningsvist vil jeg slå fast, at det for mig er fuldstændig klart, at leverandører til det offentlige – herunder på de fællesstatslige rammeaftaler – skal overholde de aftaler, som de har indgået, og i øvrigt overholde gældende regler og retningslinjer.
- Det gælder ikke mindst, når det kommer til at betale deres medarbejdere den løn, som leverandørerne har forpligtet sig til at betale.
- Jeg tager derfor denne sag meget alvorligt.

- Sagen om overholdelse af arbejdsklausulen i den fællesstatslige vagtaftale går helt tilbage til aftalens start tilbage i januar 2016, og sagen har således haft et langt forløb.
- Sagen er også blevet drøftet her i udvalget flere gange, senest på samrådet den 31. januar 2018, hvor jeg kunne oplyse, at Moderniseringsstyrelsen den 28. januar 2018 havde indgået forlig med Vagtservice Danmark om arbejdsklausulen.
- Med det indgåede forlig blev der sat punktum i tvisten mellem Vagtservice Danmark og Moderniseringsstyrelsen om arbejdsklausulen i den fællesstatslige vagtaftale.
- Jeg vil ikke redegøre for hele forløbet fra sagens start, men orientere om sagens udvikling fra indgåelsen af forligsaftalen og frem til i dag.

- Lad mig indledningsvist slå fast, at der ikke er grundlag for at konkludere, at der udestår efterbetaling, som skal foretages i henhold til forliget.
- Moderniseringsstyrelsen har siden forligsindgåelsen haft fokus på at sikre overholdelsen af forliget, og styrelsen har over for mig oplyst, at styrelsen har tilstræbt en konstruktiv og tæt dialog med Vagt- og Sikkerhedsfunktionærernes Lands sammenslutning, altså VSL, ansatte hos Vagtservice Danmark samt virksomheden selv.
- Selvom der kan være utilfredshed med rækkevidden af forliget, så har VSL over for Moderniseringsstyrelsen også anerkendt Moderniseringsstyrelsens bestræbelser på at bistå med at skabe klarhed for VSL og ansatte hos Vagtservice Danmark. Det, synes jeg, er tilfredsstillende – ikke mindst i denne sag.

- Lad mig sætte lidt flere ord på forligsaftalen. Forliget vedrører alt arbejde, der er eller vil blive udført af ansatte hos Vagtservice Danmark med henblik på at opfylde den fællesstatslige vagtaftale, som trådte i kraft den 1. januar 2016.
- Forliget vedrører derimod ikke vagtarbejde, som udføres i henhold til andre aftaler, end den gældende fællesstatslige vagtaftale.
- Forliget går således kort fortalt ud på, at ansatte hos Vagtservice Danmark skal have løn- og arbejdsvilkår svarende til niveauet i VSL-overenskomsten i forbindelse med arbejde, der er udført eller udføres i henhold til Moderniseringsstyrelsens nugældende fællesstatslige vagtaftale, der trådte i kraft den 1. januar 2016.
- At forliget vedrører arbejde i henhold til den fællesstatslige vagtaftale indebærer, at forliget kun har virkning, hvis den pågældende institution har indgået en konkret leveringsaftale med henvisning til den fællesstatslige vagtaftale.

- Vagtservice Danmark er ifølge forliget forpligtet til at oplyse alle ansatte, der udfører arbejde omfattet af forliget, om at der gælder særlige vilkår for dette arbejde.
- Efter indgåelsen af forliget i januar 2018 henvendte nogle af Vagtservice Danmarks ansatte sig til Moderniseringsstyrelsen med spørgsmål om forliget.
- Det gav anledning til tvivl om Vagtservice Danmarks overholdelse af oplysningspligten over for medarbejderne, og Moderniseringsstyrelsen indskærpede derfor over for Vagtservice Danmark pligten til at overholde forliget, herunder pligten til at oplyse relevante medarbejdere om deres vilkår i henhold til forliget og arbejdsklausulen i den fællesstatslige vagtaftale.
- Vagtservice Danmark har siden over for Moderniseringsstyrelsen dokumenteret, at der er sket efterbetaling til medarbejdere, som ifølge virksomheden har udført arbejde under den fællesstatslige vagtaftale.

- Konkret har Vagtservice Danmark fremsendt opgørelser og dokumentation i form af lønsedler, der påviser efterbetalinger i henhold til den opgørelse, der indgår i forligsaftalen, samt yderligere efterbetalinger for perioden fra opgørelsestidspunktet i sommer 2017 og frem til forligsindgåelsen i januar 2018.
- Der var på baggrund af Moderniseringsstyrelsens nøje gennemgang af dokumentationen ikke grundlag for at betvivle, at oplysningerne var fyldestgørende.
- VSL har imidlertid også på vegne af flere af fagforeningens medlemmer, der har udført arbejde hos offentlige institutioner, rettet krav direkte mod Vagtservice Danmark med henvisning til forliget.

- I forbindelse med uenigheden mellem VSL og Vagtservice Danmark om, hvorvidt de pågældende VSL-medlemmers arbejde var omfattet af forligsaftalen, har Moderniseringsstyrelsen udbedt sig oplysninger fra Vagtservice Danmark om, hvilke institutioner der er kunder hos Vagtservice Danmark, samt oplysninger om indgåede konkrete leveringsaftaler – dvs. institutionsspecifikke aftaler om levering af vagtydelser indgået i henhold til den fællesstatslige vagtaftale.
- For at tjekke oplysningerne har Moderniseringsstyrelsen efterfølgende foretaget en høring af institutionerne vedrørende deres leveringsaftaler med Vagtservice Danmark.
- Høringen bekræftede indholdet af Vagtservice Danmarks oplysninger, bortset fra nogle mindre nuanceforskelle såsom fx sammenblanding af underskrifts- og ikrafttrædelsesdatoer.

- VSL og Moderniseringsstyrelsen har i forlængelse heraf på et møde i september 2018 aftalt, at VSL skulle fremsende dokumentation, såfremt VSL efterfølgende måtte konstatere brud på arbejdsklausulen og forliget.
- Moderniseringsstyrelsen har ikke modtaget sådanne henvendelser og dokumentation fra VSL efter mødet.
- VSL har senest i en mail af 9. november 2018 oplyst, at der på baggrund af fagforeningens drøftelser med Vagtservice Danmark – med VSL's ord – er foretaget ”små justeringer” og ”lidt efterbetalinger”.
- Moderniseringsstyrelsen har herefter ikke modtaget yderligere fra VSL.

- Det er på den baggrund Moderniseringsstyrelsens opfattelse, at der ikke er grundlag for at antage, at forliget ikke efterleves på nuværende tidspunkt, og at der skulle udestå efterbetaling, som skal foretages i henhold til forliget.

[Svar på spørgsmål AJ]

- Jeg vil nu gå over til besvarelsen af samrådsspørgsmål AJ, der vedrører de statslige institutioners anvendelse af den fællesstatslige vagtaftale.
- Det er Moderniseringsstyrelsen, der har indgået selve rammeaftalen, der er forpligtende for statslige institutioner. Visse selvejende institutioner mv. kan anvende aftalen, men er ikke forpligtet til det.
- Det er de enkelte institutioner, der foretager de konkrete køb og indgår leveringsaftaler med vagtleverandørerne, og det er den enkelte institutions ansvar at overholde en eventuel forpligtelse til at anvende centralt koordinerede aftaler, herunder den fællesstatslige vagtaftale.
- Ved køb af vagtydelser skulle de forpligtede institutioner senest den 1. januar 2017 være overgået til at anvende en leveringsaftale i henhold til den nugældende fællesstatslige vagtaftale, da leveringsaftaler under den tidligere fællesstatslige vagtaftale højst kunne løbe et år ud over selve rammeaftalens varighed.

- Moderniseringsstyrelsen har på baggrund af de indsamlede oplysninger i sagen kunnet konstatere, at nogle institutioner, der er forpligtede til at anvende den nugældende fællesstatslige vagtaftale, ikke har anvendt aftalen ved køb af ydelser omfattet af aftalen, men har indkøbt vagtydelser hos Vagtservice Danmark på et andet grundlag.
- Moderniseringsstyrelsen har ikke kompetence til at disponere og foretage de konkrete køb af vagtydelser på andre institutioners vegne.
- Det fremgår i overensstemmelse hermed af den fællesstatslige vagtaftale, at Moderniseringsstyrelsen *orienterer* og *vejleder* de statslige institutioner om aftalen og alene kan *indskærpe* forpligtelsen til at anvende aftalen.

- Moderniseringsstyrelsen har derfor udsendt påbudsskrivelser til de identificerede institutioner i september 2018 og indskærpet forpligtelsen til at foretage køb af ydelser, der er omfattet af den fællesstatslige vagtaftale, på leveringsaftaler under rammeaftalen.
- Moderniseringsstyrelsen vil følge op i forhold til institutionerne primo 2019 for at sikre, at påbuddene er blevet efterlevet.
- Samrådsspørgsmålet vedrører specifikt forholdene på Roskilde Universitet og hos Udlændingestyrelsen, hvor nogle af VSL's medlemmer har udført arbejde som led i deres ansættelse hos Vagtservice Danmark.
- Roskilde Universitet, som er en selvejende institution, er ikke forpligtet til at anvende den fællesstatslige vagtaftale, men kan anvende den på frivilligt grundlag.

- Moderniseringsstyrelsen har derfor ikke haft grundlag for at pålægge Roskilde Universitet at anvende aftalen.

- Roskilde Universitet har pr. 1. oktober 2017 indgået leveringsaftale med Vagtservice Danmark i henhold til Moderniseringsstyrelsens nugældende fællesstatslige vagtaftale, hvorfor forliget fra denne dato gælder for arbejde, der udføres for Roskilde Universitet.

- Udlændingestyrelsen, der er forpligtet til at anvende den fællesstatslige vagtaftale, har oplyst, at styrelsen først pr. 1. maj 2018 har indgået leveringsaftale med Vagtservice Danmark i henhold til den nugældende fællesstatslige vagtaftale.
- Udlændingestyrelsen har endvidere oplyst, at styrelsen siden udløbet af en leveringsaftale under den tidligere fællesstatslige vagtaftale har købt vagtydelser hos Vagtservice Danmark, men altså uden at have indgået leveringsaftale i henhold til en fællesstatslig aftale.
- Arbejdsklausulen i den fællesstatslige vagtaftale – og dermed også forliget – kan derfor ikke håndhæves over for Vagtservice Danmark i forbindelse med levering af vagtydelser til Udlændingestyrelsen før den 1. maj 2018.
- Det er klart utilfredsstillende, at statslige institutioner ikke lever op til deres forpligtelse til at anvende fællesstatslige rammeaftaler.

- Det er så meget mere utilfredsstillende, når det som i denne sag har fået den konsekvens, at forliget mellem Moderniseringsstyrelsen og Vagtservice Danmark ikke kan få virkning over for de pågældende medarbejdere.
- Situationen er nu den, at Udlændingestyrelsen som nævnt har indgået en leveringsaftale i henhold til Moderniseringsstyrelsens fællesstatslige vagtaftale pr. 1. maj 2018, og at forliget derfor skal overholdes af Vagtservice Danmark fra denne dato i forbindelse med arbejde, der udføres for Udlændingestyrelsen.
- Moderniseringsstyrelsen har indskærpet over for Udlændingestyrelsen, at styrelsen også fremadrettet skal anvende den fællesstatslige vagtaftale og efterleve cirkulære om indkøb i staten.

- Statslige institutioner har som sagt pligt til at anvende de centralt koordinerede aftaler i det omfang, det er angivet i de enkelte aftaler, hvilket også følger af cirkulære om indkøb i staten.
- Finansministeriet har praksis for at udsende cirkulæreskrivelser i forbindelse udbud af nye centralt koordinerede indkøbsaftaler. Det sikrer forankring af viden om indkøbsaftalerne på højt niveau i ministerierne.
- Indkøbsprogrammet har kørt siden 2006, og alle statslige institutioner er generelt bekendt med koordineringen af de statslige indkøb gennem rammeaftalerne.
- Der kan være undtagelser til udgangspunktet i forpligtende centralt koordinerede aftaler. Som eksempel på vagtområdet kan det, der kaldes ”helt særlige sikkerhedsforhold”, begrunde, at der købes vagtydelser uden anvendelse af den fællesstatslige vagtaftale.

- Ligeledes kan der være beslægtede køb, der ikke er omfattet af en rammeaftale.
- Bl.a. derfor har Moderniseringsstyrelsen i praksis ikke mulighed for at efterse og kontrollere alle statsinstitutioners indkøb.
- Det er i stedet den enkelte institution, der foretager en vurdering af sit indkøb og er ansvarlig for at efterleve de regler og forpligtelser, der gælder for den pågældende institution, herunder forpligtelsen til at anvende de centralt koordinerede aftaler og forpligtelsen til at anvende arbejdsklausuler.

- Moderniseringsstyrelsen understøtter dog den daglige anvendelse af aftalerne ved at besvare henvendelser fra institutionerne og ved kommunikation til indkøbere i staten via det såkaldte KIS-netværk, dvs. netværket for Koncernindkøbere I Staten.
- Koncernindkøberne har til opgave at koordinere indkøbet på de enkelte ministerområder, herunder anvendelsen af aftalerne i indkøbsprogrammet.
- Som eksempel orienterede Moderniseringsstyrelsen i september 2015 KIS-netværket om, at bl.a. den fællesstatslige vagtaftale, med ikrafttrædelse 1. januar 2016, var i udbud.
- Efter aftalens ikrafttrædelse forespurgte KIS-netværket yderligere vejledning om bestilling på den fællesstatslige vagtaftale, hvilket blev fremsendt til netværket i juli 2016.

- Herudover kan konkrete forhold begrunde, at Moderniseringsstyrelsen tager særlige initiativer, som det påbud, der blev sendt til konkrete institutioner i september 2018.
- For så vidt angår arbejdsklausuler – som dette samråd vedrører – er det vigtigt at være opmærksom på, at de enkelte statslige institutioner selvstændigt er forpligtet til at anvende arbejdsklausuler i deres aftaler.
- Moderniseringsstyrelsen indskriver i overensstemmelse hermed arbejdsklausuler i sine fællesstatslige rammeaftaler.
- Moderniseringsstyrelsen – og jeg som minister – er ikke ansvarlig for at sikre, at institutioner, når de – berettiget eller uberettiget – foretager indkøb uden anvendelse af Moderniseringsstyrelsens fællesstatslige aftaler, anvender arbejdsklausuler.

- Det er og bliver de enkelte institutioners ansvar.
- Som nævnt finder jeg det klart utilfredsstillende, at visse statslige institutioner ikke har levet op til deres forpligtelse til at anvende den fællestatslige vagtaftale med den konsekvens, at forliget mellem Moderniseringsstyrelsen og Vagtservice Danmark ikke har fået virkning for de medarbejdere, der har udført arbejde for de pågældende institutioner.
- Moderniseringsstyrelsen vil som sagt følge op i forhold til disse institutioner i starten af det nye år for at sikre, at påbuddene er blevet efterlevet.
- Moderniseringsstyrelsen vil på baggrund af bl.a. erfaringerne fra sagen vedrørende Vagtservice Danmark overveje indholdet af de aftaleparadigmer, der anvendes i Statens Indkøbsprogram.

- Det vil sige, at Moderniseringsstyrelsen vil søge at forpligte leverandørerne yderligere til at understøtte kundernes anvendelse af leveringsaftaler under rammeaftalerne.
- Om muligt skal det sikres, at leverandører på fællesstatslige rammeaftaler altid er omfattet af arbejdsklausuler, når de leverer til staten – altså også hvis der mod retningslinjerne foretages køb uden leveringsaftale eller iagttagelse af rammeaftalens bestemmelser. Det vil vi nu undersøge.
- Moderniseringsstyrelsen vil specifikt ved genudbud af den fællesstatslige vagtaftale i 2019 inddrage arbejdsmarkedsparter, herunder VSL, og Beskæftigelsesministeriet i relevant omfang.
- Dette har Moderniseringsstyrelsen allerede haft dialog med VSL om.
- Tak for ordet.